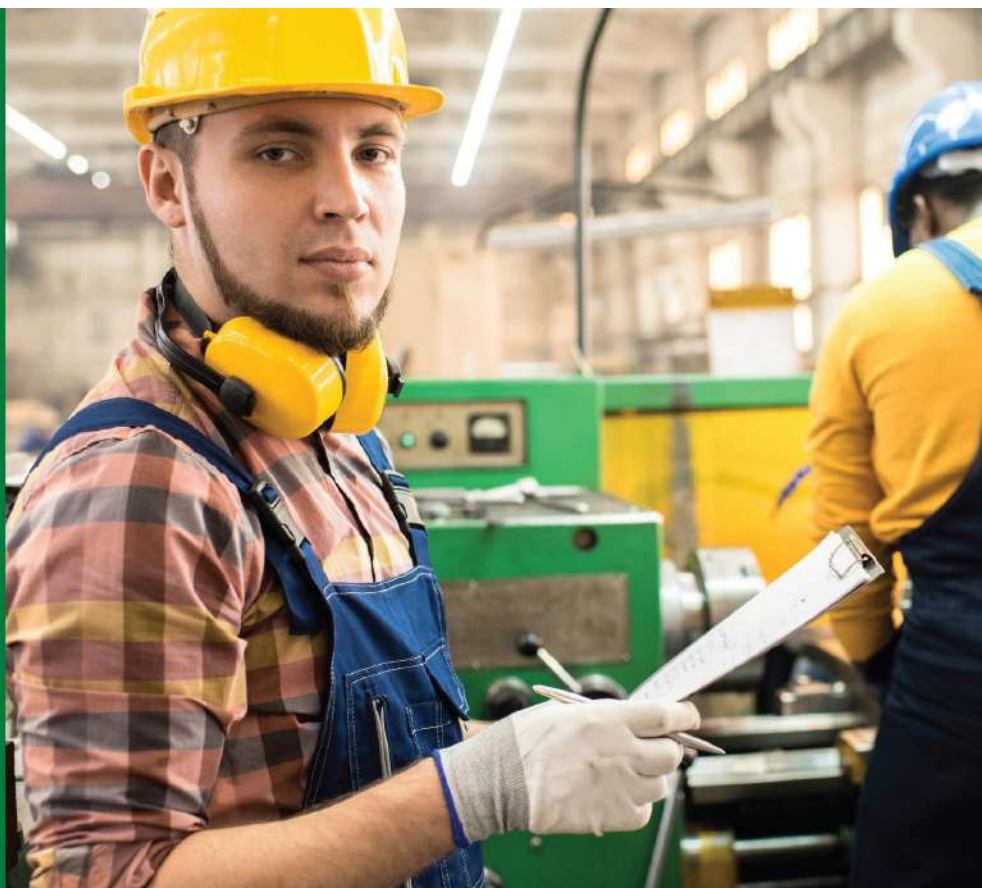

KONTROLNÍ SLOŽKA O REVIZÍCH VTZ OD 1. 7. 2022

Převratné změny v postupech i lhůtách

www.forum-media.cz

Kontrolní složka o revizích VTZ od 1. 7. 2022

**Převratné změny
v postupech i lhůtách**

Úvodní slovo

Kontrolní složka o revizích VTZ od 1. 7. 2022 vám pomůže získat nezbytnou orientaci v problematice nových povinných revizí technických zařízení podle zákona o VTZ, který je účinný od 1. 7. 2022. Podrobně vás seznámí také s povinnostmi při zajištění bezpečného stavu budov a pracovišť. Součástí kontrolní složky je nejen tištěná příručka rozdělená do dvou částí, ale i privátní webová stránka plná vzorových dokumentů, checklistů a formulářů.

Co najdete v tištěné příručce? Přehledně shrnuje všechny zákonné povinnosti z oblasti pravidelných revizí technických zařízení v budovách. V úvodní části najdete rovněž praktické informace k provozování budovy z hlediska jejího technického stavu včetně právní úpravy požadavků na pracoviště.

Ve druhé části příručky naleznete formuláře, vzory, šablony či praktické check-listy k provádění pravidelných kontrol a revizí technických zařízení v souladu s novou právní úpravou. Všechny tyto formuláře včetně plného znění vybraných právních předpisů, na které odkazuje první část publikace, naleznete navíc v elektronické podobě na privátní webové stránce.

Praktické vzory na privátní webové stránce jsou připraveny k okamžitému použití. Můžete si je snadno stáhnout a editovat dle potřeb své firmy či organizace. Na webové stránce najdete i případné úpravy a aktualizace formulářů, šablon apod. Věříme, že v Kontrolní složce o revizích VTZ od 1. 7. 2022 získáte neocenitelného pomocníka pro svou každodenní praxi.

Redakce Nakladatelství FORUM

Obsah publikace

1. Technický stav budov	7
1.1 Právní úprava požadavků na pracoviště	7
1.2 Požadavky na pracoviště – větrání a osvětlení	12
1.3 Kontroly a revize technických zařízení v budovách a vedení dokumentace	14
2. Tlaková a plynová zařízení.....	15
2.1 Kontroly a revize vyhrazených tlakových zařízení	15
2.1.1 Vyhrazená tlaková zařízení	15
2.1.2 Co nepatří mezi vyhrazená tlaková zařízení	16
2.1.3 Zařazení vyhrazených tlakových zařízení do tříd	18
2.1.4 Požadavky na umístění vyhrazených tlakových zařízení	19
2.1.5 Uvedení do provozu a provoz vyhrazených tlakových zařízení ...	19
2.1.6 Revize a zkoušky	20
2.2 Kontroly a revize vyhrazených plynových zařízení.....	24
2.2.1 Vyhrazená plynová zařízení	24
2.2.2 Co nepatří mezi vyhrazená plynová zařízení	24
2.2.3 Zařazení vyhrazených plynových zařízení do tříd	26
2.2.4 Montáže a opravy vyhrazených plynových zařízení	27
2.2.6 Revize a kontroly vyhrazených plynových zařízení	29
2.2.7 Kontrola plynového zařízení	30
2.2.8 Požadavky na odbornou způsobilost fyzických osob k obsluze vyhrazeného plynového zařízení	31

3. Elektrická zařízení	33
3.1 Vyhrazená elektrická zařízení	33
3.1.1 Co nepatří mezi vyhrazená elektrická zařízení	34
3.1.2 Řád prohlídek, údržby a revizí.....	35
3.2 Uvedení do provozu a provoz vyhrazených elektrických zařízení....	36
3.2.1 Montáž vyhrazených elektrických zařízení	36
3.2.2 Uvedení do provozu vyhrazených elektrických zařízení.....	37
3.2.3 Požadavky na bezpečný provoz vyhrazených elektrických zařízení.....	38
3.2.4 Revize vyhrazených elektrických zařízení.....	40
3.2.5 Základní lhůty pravidelných revizí vyhrazených elektrických zařízení	43
 4. Zdvihací zařízení.....	47
4.1 Vyhrazená zdvihací zařízení	47
4.2 Uvedení do provozu a provoz vyhrazených zdvihacích zařízení	50
4.2.1 Montáž vyhrazených zdvihacích zařízení.....	50
4.2.2 Uvedení do provozu a provoz	50
4.2.3 Základní lhůty pravidelných revizí, zkoušek a kontrol	54
4.3 Kontroly a revize výtahů	58
4.3.1 Inspekční prohlídky výtahů.....	59
 5. Klimatizace a rozvody pitné vody.....	61
5.1 Kontroly klimatizačních systémů	61
5.2 Sanitace a údržba	63
5.3 Ochrana před legionellou	64

1. Technický stav budov

1.1 Právní úprava požadavků na pracoviště

Jednou z hlavních povinností majitelů a správců budov je péče o technický stav nemovitostí. Právě technický stav také bývá nejčastějším terčem kontrol ze strany oblastních inspektorátů práce. Proto je nezbytné mít kompletní přehled v aktuálním znění právních předpisů.

Mezi nejdůležitější právní předpisy v oblasti technického stavu budov patří:

- zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí;
- nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení vlády č. 375/2017 Sb., o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů;
- zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů;
- nařízení vlády č. 60/2022 Sb., o sazbách poplatků za činnost pověřené organizace;
- nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních;
- nařízení vlády č. 191/2022 Sb., o vyhrazených technických plynových zařízeních;
- nařízení vlády č. 192/2022 Sb., o vyhrazených technických tlakových zařízeních;

- nařízení vlády č. 193/2022 Sb., o vyhrazených technických zdvihacích zařízeních;
- nařízení vlády č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.

Povinnosti zaměstnavatele v rámci ochrany zdraví

Zaměstnavatel je zároveň povinen zajistit, aby pracoviště byla prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci odpovídaly bezpečnostním a hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště.

§

V zákoně č. 309/2006 Sb. jsou stanoveny tyto požadavky na pracoviště:

- v § 2 se jedná o požadavky na **prostorové a konstrukční uspořádání pracovišť**, vhodnost jejich rozměrů a povrchů, mikroklimatické podmínky, osvětlení, zásobování pitnou vodou, prostory pro hygienu, převlékání, údržbu, úklid apod.;
- § 3 stanovuje obdobné požadavky na pracoviště výhradně **na staveništích**;
- § 4 stanovuje, že výrobní a pracovní zařízení (tj. stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí) musejí odpovídat **vhodným ergonomickým požadavkům** a musejí být pravidelně kontrolována a revizována;
- § 6 stanovuje povinnost vybavit pracoviště **bezpečnostními značkami** a signály.

Zákon č. 309/2006 Sb. tak zaměstnavateli ukládá celou řadu povinností. Mezi ty nejdůležitější patří:

- prostory určené pro práci, chodby, schodiště a jiné komunikace musejí mít stanovené rozměry a povrch a být **vybaveny pro činnosti** zde vykonávané;
- pracoviště musejí být osvětlena, pokud možno denním světlem, a musejí mít stanovené **mikroklimatické podmínky**, zejména pokud jde o objem vzduchu, větrání, vlhkost, teplotu a zásobování vodou;

2. Tlaková a plynová zařízení

2.1 Kontroly a revize vyhrazených tlakových zařízení

Dle nařízení vlády č. 192/2012 Sb., o vyhrazených technických tlakových zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti, je tlakovou nádobou stabilní nádoba, která:

- je přenosná, převozná nebo pojízdná, pokud je se zdrojem tlaku spojena trvale;
- je přenosná, převozná nebo pojízdná, pokud je se zdrojem tlaku spojena při plnění nebo vyprazdňuje obsahu plynem (příp. v případě, že plyn slouží jako ochranná atmosféra).
- neslouží k dopravě plynů;
- nemění své stanoviště; trvale nebo přechodně je spojena se zdrojem tlaku.

Dělení pracovních tekutin v nádobách:

Tekutiny se dělí na dvě skupiny. Skupina 1 zahrnuje nebezpečné tekutiny podle zákona o nebezpečných chemických látkách a skupina 2 zahrnuje všechny ostatní tekutiny neuvedené ve skupině 1.

2.1.1 Vyhrazená tlaková zařízení

Vyhrazenými tlakovými zařízeními jsou tlakové nádoby a kotle s nejvyšším pracovním tlakem vyšším než 0,5 bar, a to:

- **parní a kapalinové kotle**, jejichž nejvyšší pracovní tlak přesahuje 0,5 bar a teplota pracovní tekutiny převyšuje při tomto tlaku bod varu pracovní tekutiny;
- **tlakové nádoby**, jejichž nejvyšší pracovní tlak přesahuje 0,5 bar a které obsahují plyny, páry nebo žíravé, toxické a výbušné kapaliny skupiny 1 o jakékoliv teplotě nebo jakékoliv kapaliny o teplotě převyšující jejich bod varu při tlaku 0,5 bar (za tlakovou nádobu jsou považovány též vyvíječe páry typu pára pára a typu horká voda pára a vyvíječe páry bez nebezpečí přehřátí);

- **nádoby na plyny sloužící k dopravě plynů**, jejichž kritická teplota je nižší než +50 °C nebo u nichž je při teplotě +50 °C absolutní tlak par vyšší než 3 bar od zdroje na místo spotřeby.

**Nevyhrazená
tlaková zařízení**

2.1.2 Co nepatří mezi vyhrazená tlaková zařízení

- **kotle o objemu do 10 l včetně**, u nichž bezpečnostní součin z nejvyššího pracovního tlaku PS v barech a objemu v litrech nepřesahuje 100;
- **tlakové nádoby do 10 l včetně**, u nichž bezpečnostní součin z nejvyššího pracovního tlaku PS v barech a objemu v litrech nepřevyšuje 100;
- **tlakové nádoby z trubek i nekuhových průřezů o nejvyšším vnitřním rozměru do 100 mm včetně** bez sběračů, popřípadě se sběrači, pokud sběrač z trubky i nekuhového průřezu nemá vnitřní rozměr větší než 150 mm včetně;
- **potrubí**, jeho rozšířené části a tlakové nádoby do něho vestavěné, jejichž vnitřní průměr v označení (D) nepřesahuje vnitřní průměr v označení (d) největší připojené trubky, kdy D je menší než 3d;
- **tlakové nádobky pro aerosolové rozprašovače**;
- **tlaková zařízení určená pro motorová vozidla**, jako zejména vzduchojemy brzdového systému a vzduchových tlumičů, nádoby na:
 - zchlazené uhlovodíkové páry v označení (LPG);
 - stlačený zemní plyn v označení (CNG);
 - zkapalněný zemní plyn v označení (LNG);
 - vodík v označení (H);které jsou nedílnou součástí motorového vozidla, s výjimkou nástaveb a nádob pro přepravu tekutin a materiálů;
- **tlaková zařízení určená k použití jako zbraně, střelivo a vojenský materiál**;
- **tlaková zařízení speciálně navrhovaná pro jaderná zařízení** a jejich části podle atomového zákona;

3. Elektrická zařízení

Elektrické zařízení je zařízení silové, sdělovací, řídicí a zvláštní, které ke své činnosti nebo působení využívá účinků elektrických nebo elektromagnetických jevů a systém ochrany před bleskem, přepětím a statickou elektřinou.

3.1 Vyhrazená elektrická zařízení

Do skupiny vyhrazených elektrických zařízení (VEZ) patří:

- elektrická zařízení pro výrobu, přeměnu, přenos, rozvod, distribuci a odběr elektrické energie a elektrické instalace staveb a technologií;
- zařízení určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny.

Mezi **vyhrazená elektrická zařízení I. třídy** patří:

a) elektrické zařízení:

- ve vnitřních a vnějších prostorách s extrémně vysokými teplotami okolí nad + 55 °C;
- v prostorách s výskytem tryskající a intenzivně tryskající vody a možností ponoření;
- v prostorách s trvalým výskytem korozivních a znečišťujících látek;
- v prostorách s nebezpečím požáru hořlavých kapalin;
- nebezpečí působení vnějších vlivů musí vyplývat z projektové nebo provozní dokumentace;

b) zařízení určené pro použití v prostředí s nebezpečím výbuchu plynů, par nebo prachů;

c) zařízení v objektu, který podle požárně bezpečnostního řešení umožňuje přítomnost více než 200 osob;

d) instalace ve zdravotnických prostorech (s výjimkou zdravotnických prostorů), kde se nepředpokládá použití žádných příložných částí a kde zkrat zdroje nebo jiná porucha nemůže způsobit ohrožení života a zdraví osob, majetku nebo životního prostředí;

e) zařízení určené na ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny, pokud chrání zařízení uvedená v předchozích charakteristikách.

3.2 Uvedení do provozu a provoz vyhrazených elektrických zařízení

3.2.1 Montáž vyhrazených elektrických zařízení

Montáž provádí **odborná osoba s oprávněním** ve smyslu přílohy č. 3 k NV.

V rámci montáže musí být dodržena následující pravidla:

- montáž provádí montážní technik dodavatele či výrobce (vyznačení písmenem „M“ v oprávnění) podle projektové dokumentace, technické zprávy nebo návodu výrobce;
- po montáži musí být provedena výchozí revize revizním technikem (vyznačení písmenem „R“ v oprávnění);
- přebírající odběratel obdrží od dodavatele průvodní dokumentaci a výchozí revizní zprávu.

Vyhrazená elektrická zařízení I. třídy lze uvést do provozu na základě **osvědčení vydaného pověřenou organizací** (TIČR). Toto osvědčení provozovatel uchovává po celou dobu provozu.

Odbornost při revizích a zkouškách

Montáž, opravy, revize, zkoušky VTZ/VEZ jsou oprávněny vykonávat odborně způsobilé právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Nemají-li takovou odbornost, musí její výkon zajistit **fyzická osoba odborně způsobilá pro danou činnost**. Na osvědčení mají tyto osoby vyznačen rozsah oprávnění.

4. Zdvihací zařízení

4.1 Vyhrazená zdvihací zařízení

Do skupiny VZZ patří:

- **jeřáby a zdvihadla** včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 1000 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene;
- **pracovní plošiny s motorickým pohonem** a výškou zdvihu přesahující 1,5 m, pojezdové zdvihací pracovní plošiny, závěsné plošiny a stožárové šplhací pracovní plošiny;
- **výtahy pro dopravu osob, osob** a nákladu nebo jen nákladu a svislé zdvihací plošiny, které jsou trvalou součástí budov s povolenou dopravou osob a nákladu, o nosnosti přesahující 100 kg a výškou zdvihu přesahující 2 m;
- **stavební výtahy** pro přepravu osob a nákladu;
- **regálové zakladače** se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy a jejich přesuvny.

Mezi **vyhrazená zdvihací zařízení I. třídy** patří:

- jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s motorickým pohonem o nosnosti přesahující 3200 kg a jeřáby a zdvihadla včetně kladkostrojů s ručním pohonem o nosnosti přesahující 5000 kg, včetně trvale instalovaného zařízení pro uchopení a zavěšení břemene;
- stavební výtahy pro přepravu osob a nákladu;
- regálové zakladače se svisle pohyblivými stanovišti obsluhy a jejich přesuvny.

4.2 Uvedení do provozu a provoz vyhrazených zdvihacích zařízení

4.2.1 Montáž vyhrazených zdvihacích zařízení

Montáž provádí odborná osoba s oprávněním ve smyslu přílohy č. 1 k NV.

- Montáž se provádí podle průvodní dokumentace;
- po montáži musí být revizním technikem provedena ověřovací zkouška (nebylo-li po zkompletování vyzkoušené výrobcem).

Rozlišovací znaky na oprávnění

ZZ	Zdvihací zařízení
M	Montáž
O	Opravy
R	Revize
Z	Zkoušky
ZE	Zkoušky vč. revizí elektrických zařízení výtahů

4.2.2 Uvedení do provozu a provoz

Uvedení do provozu je okamžik, kdy je nové VVZ nebo VVZ, které prošlo podstatnou změnou, uznáno po provedení předepsané ověřovací zkoušky jako způsobilé k trvalému používání a bezpečnému provozu.

Provoz VVZ Provozovatel musí:

- písemnou formou určit osobu odpovědnou za zdvihací zařízení;
- udržuje VVZ ve stavu bezpečného a spolehlivého provozu;
- zajišťuje a udržuje průvodní dokumentaci;
- vede záznamy o provozu do provozního deníku;
- přijímá nápravná opatření k odstranění zjištěných závad a minimalizaci provozních rizik.

4.3 Kontroly a revize výtahů

Výtahy k dopravě osob v budovách jsou na základě NV č. 193/2022 Sb., o vyhrazených technických zdvihacích zařízeních, zařazeny mezi vyhrazená zdvihací zařízení II. třídy.

V dokumentaci, manuálech a pokynech pro práci výtahy se často objevují následující termíny:

- **servis** je souhrn předepsaných profesních úkonů prováděných servisní osobou k zajištění stálé provozuschopnosti výtahu v provozu během jeho technické životnosti; potřebné postupy servisní osoby vycházejí z návodu k používání nebo z technických norem;
- **servisní osoba** je právnická nebo fyzická osoba s odpovídajícím oprávněním, která disponuje odpovídajícím počtem odborně způsobilých zaměstnanců, materiálně-technickým vybavením, postupy pro výkon servisu a pro zajištění bezpečné práce na výtazích při výkonu servisu;
- **odborně způsobilý zaměstnanec** je zaměstnanec servisní osoby s odbornou způsobilostí servisního zaměstnance, odborného servisního zaměstnance nebo zkušebního technika, který je pověřený výkonem předepsaných profesních úkonů v oblasti servisu výtahů v provozu na základě postupů vypracovaných servisní osobou;
- **zkušební technik** je odborně způsobilý zaměstnanec servisní osoby s kvalifikací revizního technika, který je pověřený servisní osobou k provádění zkoušek a který má osvědčení k této činnosti;
- **odborná prohlídka** je prohlídka výtahu a funkční zkouška bezpečnostních prvků, komponent a ostatních zařízení výtahu za účelem posouzení celkového stavu výtahu, kterou provádí odborný servisní zaměstnanec servisní osoby;
- **kontrola** je posouzení technického stavu výtahu inspekčním orgánem za účelem vyhodnocení bezpečnostní úrovně výtahu z hlediska vyskytujících se provozních rizik, stanovení konstrukčních opatření k jejich odstranění a přiblížení se úrovni bezpečného výtahu;
- **odborná zkouška** je zkouška výtahu prováděná v pravidelných intervalech k ověření funkce a způsobilosti k dalšímu provozu, zahrnující i prověření elektrického zařízení výtahu a zjištění nebezpečí nebo nebezpečných situací, a provádí ji zkušební technik servisní osoby;

- **provozní riziko** je technické řešení nebo provedení konstrukce výtahu, které vyvolává nebezpečné situace přímo ohrožující zdraví dopravovaných osob, servisních a inspekčních zaměstnanců nebo poškození majetku a životního prostředí;
- **úroveň bezpečného výtahu** je stav technického provedení konstrukce výtahu, u něhož se nevyskytují provozní rizika vysoké a střední úrovně uvedená v odpovídající technické normě a neshody ohrožující bezpečnost provozu;
- **podstatné změny výtahu** jsou změny na vyhrazeném zdvihacím zařízení výtahu prováděné za účelem dosažení úrovně bezpečného výtahu nebo zvyšování užitných vlastností výtahu, případně jeho technické úrovně, dále změny technických parametrů, bezpečnostních komponent, změny nebo výměny částí výtahu, úpravy stavebních částí výtahu nebo výtahových prostor;
- **kniha výtahu** je dokument obsahující základní technické údaje výtahu, určený k záznamům o zkoušce po ukončení montáže, posuzování shody, zkoušce po podstatných změnách, k záznamům o odborných zkouškách, kontrolách a odstraňování zjištěných provozních rizik výtahu vlastníkem nebo provozovatelem výtahu;
- **kniha odborných prohlídek** je dokument určený k záznamům o provádění, výsledcích a závěrech odborných prohlídek vykonávaných servisní osobou.

4.3.1 Inspekční prohlídky výtahů

Inspekční prohlídka je prohlídka technického stavu výtahu inspekčním orgánem za účelem **vyhodnocení bezpečnostní úrovně výtahu** z hlediska vyskytujících se provozních rizik dle ČSN EN 81-80 a stanovení konstrukčních opatření k jejich odstranění.

Inspekční prohlídky výtahů nařizuje ČSN 27 4007 Bezpečnostní předpis pro výtahy – Prohlídky a zkoušky výtahů v provozu ze září 2021.

První inspekční prohlídka se provede **9 let** od data uvedení výtahu do provozu.

Opakované inspekční prohlídky se provádějí **každých 6 let**.

Termíny provádění inspekčních prohlídek mohou být překročeny **maximálně o 3 měsíce**.

5. Klimatizace a rozvody pitné vody

5.1 Kontroly klimatizačních systémů

Vlastník nebo společenství vlastníků klimatizačních systémů se jmenovitým chladicím výkonem vyšším než 12 kW je povinen/povinnou zajistit **každé 4 roky pravidelnou kontrolu**.

Kontrolu klimatizačních systémů může provádět pouze energetický expert s oprávněním pro klimatizační systémy vydaným Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Výsledkem kontroly je **písemná zpráva**, kterou je nutné na vyžádání předložit Státní energetické inspekci či danému ministerstvu. MPO ČR je nutné také oznámit, že kontrolu provedla oprávněná osoba, a přiložit kopii oprávnění.

Kontrolu těsností klimatizací provádí osoba s oprávněním vydaným Ministerstvem životního prostředí ČR.

Tato povinnost se vztahuje i na klimatizační systémy umístěné v rodinných domech, bytech a stavbách pro rodinnou rekreaci v případech, že jde o provoz výhradně pro podnikatelskou činnost.

Osoba provozující zařízení s obsahem nejméně 3 kg regulovaných látek je povinna vést evidenční knihu zařízení, uchovat ji pro účely kontroly v místě provozu zařízení po dobu 5 let a předložit ji ke kontrole na výzvu kontrolního orgánu.

Evidenční kniha zařízení

V případě centrálních vzduchotechnických systémů s chlazením a ohřevem je potřeba mít **zpracovaný provozní řád** (ve formě interního předpisu), který obsahuje informace o provozování, čištění, údržbě, sanitaci, kontrolách vzduchotechnického systému a o výměně filtrů. Provozní řád musí korespondovat s požadavky výrobce na provoz, údržbu a kontrolu klimatizace a přímo vycházet z průvodní dokumentace výrobce.